

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพิณฑ)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ผู้วิจัย นางจิรพร ยศอาลัย **รหัสนักศึกษา** 2569001296 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

(2) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ ครุฑเมือง **แสนเสริม ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร (3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพด (4) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยคือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน จำนวน 303 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากประชากร 1,251 ราย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นชายมีอายุเฉลี่ย 49.69 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพหลักทำไร่ อาชีพรอง คือรับจ้าง แรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 1.99 คน พื้นที่ปลูกยางพาราเคยปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาก่อน ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 5.60 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. พื้นที่การเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 35.52 ไร่ สิทธิในการถือครองเป็นพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ (2) เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 โดยปลูกระยะ 3 X 7 เมตร พื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 16.17 ไร่ กรีดยางเฉลี่ย 113.73 วันต่อปี ได้ผลผลิตเฉลี่ย 2208.66 กิโลกรัมต่อปี รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 55191.84 บาท ต้นทุนการผลิตก่อนเปิดกรีดยางเฉลี่ย 7484.44 บาท หลังเปิดกรีดยางเฉลี่ย 4444.44 บาท เกษตรกรใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยางพารา (3) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดอยู่ในระดับมากในเรื่องการปลูกยางพาราทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น (4) เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารระดับปานกลางจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่มและ สื่อมวลชน ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมากโดยเฉพาะในเรื่องการทำแนวกันไฟควรทำเป็นแนวกว้างไม่ต่ำกว่า 3 เมตร รอบบริเวณสวนยาง (5) เกษตรกรมีปัญหาระดับมากในด้านพื้นที่ลาดชันซึ่งมีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน เกษตรกรมีความต้องการต่อการส่งเสริมในระดับมากในประเด็นพันธุ์ดีที่เหมาะสมในการปลูก และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการแก้ไขปัญหาราคายางพาราคต่ำ และปัจจัยการผลิตมีราคาแพง

คำสำคัญ การปลูกยางพารา การปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดน่าน

Thesis title: Para Rubber Plantation to Replace Maize Cultivation in Santi Suk District of Nan Province

Researcher: Mrs. Jeeraporn Yodarlai ; **ID:** 2569001296; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development); **Thesis advisors:** (1) Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Sineenuch Khрутmueng Sanserm, Associate Professor;
Academic year: 2014

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic social and economic status of farmers who had Para rubber plantation to replace the maize cultivation, (2) the situations of Para rubber plantation, (3) the opinions toward the Para rubber plantation to replace the maize cultivation; (4) agricultural knowledge and knowledge sources of Para rubber plantation; and (5) problems and suggestions on Para rubber plantation.

The population in this study was 1,251 farmers who had Para Rubber plantation in Santi Suk District of Nan province, 303 samples were selected by simple random sampling methodology. The data were collected by interviewing the samples. The statistical methodology was used to analyze the data by computerized program including frequency, percentage, maximum value, minimum value, mean, standard deviation, and ranking.

The findings of this study were as follows: (1) most of the interviewed farmers were male, with an average age of 49.69 years. They were educated at lower primary level. (2) The main occupation was crop production and the sub-ordinate occupation was a hired worker. The average farming labor was 1.99 persons and the Para rubber plantation areas were used to be maize cultivation areas. The average period of the experience in Para rubber Plantation was 5.60 years. They were a member of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The average of total farming area was 35.52 rai (1 rai = 1,600 square meters), while the average of occupied area without patent used for Para rubber plantation was 16.17 rai. (2) They usually planted RRIM 600 variety at 3X7 meters, the average frequency of splitting the Para rubber stem was 113.73 days per year. The average number of the produce was 2,208.66 kilograms per year. The average income deriving from Para rubber production was 55,191.84 baht. The average production cost before splitting Para rubber stems was 7,484.44 Baht and after splitting the stems was 4,444.44 baht. They used their own capital in planting their Para rubber trees. (3) They generally agreed at high level that planting Para rubber trees instead of maize made the environment restored. (4) They were transferred agricultural information from individual/group/mass media. Most of the studied farmers had the knowledge of the Para rubber production at high level, especially the knowledge of the barrier that it should have been done horizontally not less than 3 meters around their Para rubber plantation to protect their plantation from wildfire. (5) They generally had problems at high level that the soil around their slope area had the risk of being broken down by water supply. Hence, They wanted to be supported at high level in the issue that they should have been supplied with Para rubber tribes which were good and suitable for their soil condition. They suggested that the government should have solved the problems on the selling price of their Para rubber which was lower than before while the production factors were more expensive.

Keywords: Para Rubber Plantation, Crop Replace, Maize Cultivation, Nan Province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมคือ รองศาสตราจารย์ ดร. สนิษฐา กรูทเมือง แส่นเสริม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนแนะแนวทางด้วยความเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยธะคง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย อันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ พี่น้องและเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยแนะนำให้คำปรึกษา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานประจำสำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และที่สำคัญขอขอบคุณเกษตรกรในอำเภอสันติสุข ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันให้สำเร็จจาก คุณพ่อดวงจันทร์ คุณแม่จินดา ชัยเงิน ที่ให้ความห่วงใยและกำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้นำไปสู่ความสำเร็จ

ประโยชน์และคุณค่า อันพึงมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกร คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

จิรพร ยศอาลัย

มิถุนายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น	7
แนวคิดที่เกี่ยวกับความรู้	11
แนวคิดที่เกี่ยวกับการผลิต	14
การปลูกยางพารา	17
บริบทอำเภอสันติสุข	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา.....	49
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร	71
ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร	74
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการปลูกยางพาราการได้รับสนับสนุนและการปฏิบัติของ เกษตรกรต่อการผลิตยางพารา	76
ตอนที่ 5 ปัญหา / ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกร	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปการวิจัย	90
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	107
แบบสัมภาษณ์	108
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูล จำนวนประชากร อำเภอสันติสุข	32
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล	44
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	49
ตารางที่ 4.2 สภาพด้านเศรษฐกิจ	51
ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคม	66
ตารางที่ 4.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตรายพาราของเกษตรกร	68
ตารางที่ 4.5 สภาพการผลิตรายพาราของเกษตรกร	71
ตารางที่ 4.6 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตรายพาราของเกษตรกร	74
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อการปลูกยารพารา	76
ตารางที่ 4.8 การได้รับการสนับสนุน	78
ตารางที่ 4.9 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตรายพารา	79
ตารางที่ 4.10 ปัญหาการผลิตรายพารา	81
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุน	84
ตารางที่ 4.12 ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยารพารา	85
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะ	88

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

